

Maar hij is om ons overtredding verwond; om ons ongerechtigheden is hij verbijzeld; de strafte, die ons den vrede aanbrengt, was op hem, en door zijne striemen is ons genezing geworden.

Jesaja 53: 5.

Het liep nu naar het einde.

Satan en wereld in onheiligen bond hadden den Christus ten slotte in niets ontzien, in niets gespaard, in alles gekwetst en gehouwd. Hem aangetast en aangerand in zijn menscheit, in zijn karakter, in zijn naam, in zijn eere, in zijn menscheit gevoeld, en in zijn heiligste bedoeelingen. Maar dit alles hielp nog niet. Hij was er nog. En juist dat was niet langer te dulden. Hij moest weg. Hij moest verdwijnen. Zijn naam noch zijn beeld mocht langer den kring der toongeveren en machthebbers verontrusten. En daarom werd al 't volk opgehitst, opgehitst tegen Jesus als tegen een onverschuld. En toen weerklonk 't voor Gabbatha en langs Jeruzalem's straten: *Kruis hem, kruis hem!* Ook dat ontzettende woord des Profeten: *Om ons ongerechtigheden is hij verbijzeld*, moest in vervulling gaan.

Verbijzelen bezigen we anders niet voor iets dat leeft. Verbijzelen staat van verbijselen, en hangt saam met het zoo bekende Franse woord *briquer*. Het wordt vooral gebezigd van breckbaar is en door de fijneheid van zijn samenstel en de schoonheid van zijn verschijning zich er toe leent om ridd' stuk te worden geslagen, dat 't in zijn deelen uiteen springt en de vloer met zijn brokken bedekt. We bezigen het woord *verbijzelen* niet van een stuk hout, maar van glas, kristal of porcelain. En dan nog niet van een gewoon ruitglas dat wordt ingeslagen, maar b.v. van een prachtige spiegelruit, die onder een steenvorp bewijkt. En daarom leende zich dat woord zoo uitnemend om van den Messias in zijn sterven gebezigd te worden. Het eenig teedere van zijn wesen, de majesteit van zijn persoon, geheel de glans van zijn verschijning ligt er in uitgedrukt, en niet minder het plotselinge van zijn vernietiging.

Wat ge verbijzelt, ligt met één slag, één ruk, één stoot op eenmaal verguisd ter aarde, zodat heel de verschijning is te niet gedaan en er zelfs geen ruïne van overblijft.

En zoo was het, dat ook de aanval van satan en wereld op Jesus moest plaats grijpen. Nog in zijn gewangeneming, toen hij de wonde van Malchus genas, nog voor Caiaphas, toen hij zijn majesteit beleed, nog voor Pilatus, toen hij betuigde als Koning geboren te zijn, blonk en glansde door al de verachting die hem was aangedaan, zijn grootheid van ziel. Maar toen het *Volbracht* aan het kruis was uitgeroepen, en Jesus, na nogmaals geroepen te hebben, den geest gaf, en aan het kruis niets meer dan het doode, van glans beroofde lichaam wegleed, toen was van die grootheid zelfs 't laatste schijnsel te niet gedaan. Toen was dat heerlijk leven in den dood ondergegaan. En toen werd de profetie vervuld, dat de Messias ten slotte zou worden verbijzeld.

Wel keerde het juist van dat oogenblik af. Toen een notabel man uit Israels grooten om 't lijk vroe, toen edele vrouwen den kostelijken zelf en 't lijf lijfwaad aandroegen, om het doode lichaam bij 't afnemen van 't kruis in op te vangen, en toen menschenzinnen in diep gevoel bij de gralligden den gekruisigde besproeiden, drong het betoon van liefde, eere en toewijding reeds weer naar allen kant ter verheerlijking van den Man van Smarten aan.

Doch dit alles moet ge een oogenblik weg denken. Ge moet al uw zinnende aandacht aantrekken op dat éne korte oogenblik, toen Jesus den geest had gegeven, toen zijn oog zich sloot, toen de levenswarmte week en de kilheid des doods om het lichaam begon te sluipen. Ge moet er u indenken, wat, zoo ge er bij hadt gestaan, uw vochtig oog zou aanschouwd hebben, toen de spanning uit al de leden 't opgas, en het hoofd met de doornenkroon neerzegg, om op de borst te hangen. En dan moet ge u afvragen wat er omging in het hart, in de ziel van Jesus' bitterste vijanden. Daar hing hij nu, die wonderde rabbi, die hun zooveel angst, zooveel bezorgdheid had ingeboezemd. Voor wiens wondermacht ze hadden gevreesd. Van wien ze geducht hadden, dat hij aan hun eere en macht voor altoos een einde zou gemaakt hebben. Die Galileer, dien ze eerst niet aan hadden gedurfd, omdat ze nog o, zoo bang waren, dat hij op 't uiterst moment met zijn wonder, aan Goddelijke macht gelijkende, natuurbeheersching hen ook persoonlijk neermalen en vernietigen kon.

Toch had men het in 't eind gewaagd, het ondernemen, het aangedurfd. Dat een van Jesus eigen jongeren hem afviel, had hun den moed verhoogd. Heel een bende van zwaar gewapend voetvolk hadden ze toen op Jesus afgezonden, nog altoos bang dat zijn wondermacht hun parten zou spelen. Zelfs in het Sanhedrin waren ze nog niet op hun gemak geweest. Ook Pilatus vrouw had bange dromen over dezen Galileer doorworsteld. En daarom hadden ze zich gehaast en spoed gemaakt. Eerst zou 't niet wog, maar na Paschen zijn. Doch dat ging niet. Die onrust kon niet voortduren. Er moest hoe eer hoe beter een einde aan worden gemaakt. En toen waren ze, niet uit bloeddrift, maar om 't oogenblik te verhaasten, waarop zijn macht voor goed gebroken en vernietigd zou worden, onder den volkshoop naar Golgotha meegedaan. Ook daar had het hun nog te lang geduurd. Vooral die drie uren in de duisternis waren ontzettend geweest. Dat Jesus nog zoo riep van 't kruis, alsof hij een martelaar was, het had hun 't hart doen sidderen. Maar eindelijk, eindelijk was de dood dan toch ingetreden.

En nu hing niet Jesus daar meer, maar 't machteloos doode lichaam.

En nu jubelden ze, wel niet overloofd, niet hardop, maar dan toch in de schuilhoeken van hun hart, 't woord, waarin ze hun haat hadden opgehoopt: *Verbijzeld*.

weer ademen, Rome's landvoogd zich weer in de herwonnen oppermacht verheugen. Het is zoo, er was een loos gerucht uitgegaan, dat deze „bedrieger“ uit de dooden weer zou keeren. Maar wat nood. Een commando van twaalf soldaten bij het graf geplaatst, zou dit zoo valsche alarm den kop indrukken. Het was nu uit met dien Nazarener! Nog een korte tijd, en Jesus zou vergeten zijn. De slag was geslagen en die slag was gelukt. Jesus was er niet meer... de onbegrepen wonderdoener was verbijzeld.

Zoo was er helich gejuich onder de overpriesters, satanisch gejuich onder die allen die Jesus gehoord en bespot hadden... alleen satan wist beter. Of had Jesus 't niet gezegd: *De Overste der wereld komt, maar heeft aan mij niets. Satan wist 't. Satan zag 't wel. Verbijzeld ja, maar in schrikkelijke schijnvertooning. Nu eerst zou de triomf van dien Nazarener recht ingaan. Satan had nooit iets op Jesus vermocht, nooit ook iets tegen Jesus vermocht, en nu was hij verbijzeld, ja, maar om juist door die verbijzeling het rijk van satan voor nu en voor eeuwig te vernietigen.*

Er staat niets van de engelen bij. Hebben ze gewend om Jesus doodstrijd? Hebben ze gejubeld om Jesus triomf over sonde en satan? De Schrift meldt het ons niet. Maar wat wel de historie ons meldt, en wat Gods kind nog in 't eigen hart gevoelt, het is dat in Jesus verbijzeling alle sonde der heiligen is versoend, alle schuld van Gods kinderen is uitgedeld, en dat juist van Golgotha in die bitter sterven Jesus Koningschap begint.

DR. A. K.

Amsterdam, 4 April 1912.

Volgens een bericht, dat dezer dagen in de pers de ronde deed en, naar uit geloofwaardige bron ons gemeld wordt, juist is, zou een groep van jonge predikanten in onze Kerken zich bezig houden met de saamstelling van een gezangenbundel, dien ze aan de eerstkomende Synode wilden aanbieden, opdat deze die gezangen in onzen eeredienst zou invoeren. Zelfs zou reeds een uitgever gevonden zijn, die zich bereid verklaard heeft dezen bundel te laten drukken.

Iedien dit plan door mocht gaan, zal de gezangenquaestie, die in de Hervormde Kerk tot zulk een verbitterden strijd aanleiding heeft gegeven, met oorzaken is geweest van de Afscheiding in 1834 en, nog altoos de Gereformeerde broeders in de Hervormde Kerk zoo scherp verdeeld houdt, ook in onze Kerken worden binnengedragen. Want niemand, die de kaart van het land kent, zal wel meenen dat de invoering van een gezangenbundel in onze Kerken zonder strijd zou kunnen geschieden. Er zijn zeer zeker in onze Gereformeerde Kerken, vooral onder de jongere predikanten, niet weinigen, die tegen de Gezangen niet alleen principieel geen bezwaar hebben maar zelfs met blijdschap de invoering van Gezangen begroeten zouden, omdat ze vooral bij de Christelijke feestdagen telkens weer het gemis voelen van liederen, waarin de groote heilsfeiten uit Christus leven worden bezongen. Maar daartegenover staat een zeer groote groep van ons Gereformeerde volk, dat van de invoering van gezangen diep afkeerig is en het standpunt inneemt, dat in den eeredienst alleen de Psalmen mogen gebruikt worden. Beider gevoelen staat lijnrecht tegenover elkander, en waar dusver de discussie over dit onderwerp alleen theoretisch van aard was, spreekt het wel vanzelf, dat nu dit vraagstuk thans ook praktisch aan de orde zal worden gesteld, de botsing niet uit zal blijven.

Op het vraagstuk zelf, of het zingen van gezangen in den eeredienst goorloofd en wenschelijk is, gaan we thans niet in. Het is bekend, dat de *Heraut* ten opzichte van de gezangenquaestie nooit een bekrompen standpunt heeft ingenomen. Een rechtstreeks gebod Gods, dat bij den eeredienst alleen de Psalmen mogen gebruikt worden, is er niet, en waar Gods woord ons geen peremptoer voorschrift dienaangaande geeft, moet leders vrijheid van overtuiging in dezen geteerd worden. De gronden, die door de voorstanders van de gezangen worden aangevoerd, zijn zeker niet van gewicht ontbloot, en we kunnen ons zeer goed begrijpen, dat er velen zijn in onze Kerken, die gaarne naast de Psalmen ook gezangen in gebruik genomen zagen. De voorstanders van de gezangen als ongereformeerde te brandmerken, komt dan ook niet in ons op. Zelfs een man als Voeltius, aan wiens gereformerdheid wel niemand twijfel zal, heeft in zijn *Politica Ecclesiastica* verklaard, dat hij principieel geen enkel bezwaar tegen het zingen van gezangen had, mits de inhoud van deze gezangen met Gods Woord overeenkwam. Maar van St. Aldegonde heeft achter zijn Psalmberijming tal van Schriftuurlijke lofliederen opgenomen. En onze Gereformeerde Kerken in Nederland, al schreven ze in haar Kerkenorde voor, dat men in de gemeenten alleen de Psalmen van David zingen zou, hebben toch zelf een uitzondering gemaakt voor enkele gezangen die door de Psalmberijming van Daethe in kerkelijk gebruik gekomen waren. Ook Calvin heeft zich niet alleen tot de Psalmen beperkt, maar daarnaast enkele gezangen in het kerkelijk gebruik opgenomen. Een principieel en absoluut bezwaar tegen het zingen van gezangen hebben onze gereformeerde vaders dus niet gehad, want dan had naast de Psalmen geen enkel gezang mogen gezongen worden. Wat ons alleen hulverig maakte om de invoering van een afzonderlijken gezangenbundel naast de Psalmen aan te raden, was de praktische overweging, dat de ervaring overal geleerd heeft, dat de invoering van een gezangenbundel altoos schade deed aan het gebruik der Psalmen, en we den kostelijken schat, dien God de Heere ons in de Psalmen schonk, niet wilden verdrongen zien door een Gezangenbundel, die, hoe uitnemend ook, altoos menschenwerk blijft. Feit is dan ook, dat de Gereformeerde Kerken in haar bloeitijd

in alle landen, in Zwitserland, Frankrijk, Nederland en Schotland, zich schier uitsluitend tot de Psalmen beperkt hebben, en eerst toen een periode van verslapping en inzinking van het Gereformeerde leven intrad, naast de Psalmen de Gezangenbundel is opgekomen. Dit feit maant zeker tot voorzichtigheid, want ook in de historie der Kerk ligt een vingerwijzing Gods, die niet straffeloos kan veronachtzaamd worden.

Maar ook afgezien van dit praktische bezwaar, dat o.i. aan de invoering van een Gezangenbundel kleefte, komt het ons voor, dat het plan om de Generale Synode thans een Gezangenbundel aan te bieden, niet genoegzaam rekening houdt met de ernstige gevolgen, die dit voor ons kerkelijk leven zou kunnen hebben. Onze Kerken zijn toch zeker niet rijp om over dit belangrijke vraagstuk thans een beslissing te nemen. Zullen ze tot zulk een gewichtigen stap overgaan, dan dient eerst het voor en tegen ernstig te worden overwogen, en daarbij ons volk te worden voorgelicht vooral door die mannen, die het vertrouwen van het volk bezitten. Het zou ons daarom juist hebben toegeschenen, wanneer deze quaestie eerst publiek in de pers aan de orde ware gesteld en de argumenten ernstig waren overwogen. Uit deze publieke discussie kon dan een voorstel zijn geboren, dat uit den boezem der Kerken zelf naar de Generale Synode was gezonden. De Generale Synode had dan deputaten kunnen benoemen om een advies aan de Kerken uit te brengen. En indien het dan bleek, dat onze Kerken in het algemeen voor de invoering van zulk een Gezangenbundel waren, had de Synode een commissie kunnen benoemen om zulk een Gezangenbundel saam te stellen. Zoolang echter op dit punt geen eenstemmigheid is verkregen, en we betwijfelen zeer, of we te verkrijgen zal zijn, zouden we de invoering van zulk een Gezangenbundel zeer beslist ontraden moeten. Met Synodalen dwang zulk een Gezangenbundel aan de Kerken opleggen, zou niet alleen ongeoorloofd wezen, maar in de praktijk ook onmogelijk blijken. Zelfs de Hervormde Synode heeft dien dwang van Gezangen te moeten zingen niet kunnen handhaven en in een Gereformeerde Kerk zou het ondenkbaar wezen, dat een Synode zich zulk een macht over de Kerken zou willen aanmatigen. En zelfs gesteld het ondenkbare, dat een meerderheid der Synode het zingen van Gezangen verplichtend zou willen stellen, dan zou dit ongetwijfeld tot scheuring in onze Kerken aanleiding geven. Natuurlijk is dit dan ook niet de bedoeling, en zou men alleen wenschen, dat de Synode dezen Gezangenbundel invoerde en aan elken predikant voorts vrijheid gaf om naast de Psalmen ook deze Gezangen te mogen gebruiken. Maar de Hervormde Kerk kan toonen, waartoe dit in de praktijk leidt. Een deel van de predikanten laat dan de Gezangen zingen, een ander deel doet dit niet. Zoo krijgt men dan in de Kerk „alleen-psalmen-zingende“ en „ook-gezangen-zingende“ predikanten. Ook de gemeenten splitsen zich in twee groepen, en bij ieder beroep, dat wordt uitgebracht, wordt het de hoofdquaestie, of de predikant een gezangenman is of niet. Tot wat onheilgen partijstrijd dit aanleiding zou geven, behoeft heusch niet te worden gezegd. En we gelooven, dat zelfs de vurigste voorstanders van de Gezangen toch niet de verwerpselkijking van hun ideaal tot den prijs van zulk een kerkelijken strijd zouden willen verkrijgen. Gold de invoering van den Gezangenbundel een eisch van Gods Woord, of was er een levensbelang der gemeenten mede gemoeid, dan zou men voor den strijd, die hieruit voortvloeit, niet mogen terugdeinzen. Maar waar de vraag van de Gezangen toch altoos van ondergeschikt belang is, mag de vrede der Kerken daaraan niet worden opgeofferd.

Het is daarom, dat we in deze zaak groote voorzichtigheid zouden willen aanraden. Een verandering in den eeredienst, die zoo diep in het leven der Kerken zou ingrijpen, is alleen goorloofd, wanneer er op dit punt overeenstemming van zinswijze in onze Kerken verkregen is. En deze overeenstemming is er thans niet.

Dr. Kromsigt heeft in de *Gereformeerde Kerk* gewezen op het geheel verschillend oordeel, dat twee hoogerleeren der Vrije Universiteit over zijn bekende rede hadden geveld. De hoogerleeraar redacteur van de *Rotterdammer* sprak van een *nobel en breed gedacht*, maar zakelijk daarom niet minder scherp vonnis, dat over de politieke actie der antirevolutionaire partij gestreken werd, terwijl de hoogerleeraar-redacteur van de *Heraut* geen vriendelijk woord voor deze rede over had. We gunnen het plompje, dat Dr. Kromsigt naar aanleiding van dit verschil aan onzen collega-redacteur op den heid steekt, hem gaarne. Natuurlijk vergat Dr. Kromsigt, dat de redacteur van de *Rotterdammer* het had over de politieke strekking van Dr. Kromsigt's rede en wij handelden over zijn scherpe philippica tegen de *Separatie en Doleantie op kerkelijk gebied*. En Dr. Kromsigt, die ons beschuldigt van „Remonstrantisme op Independentistisch wortel stoeiend“ en spreekt van de „brutaliteit en onbroederlijkheid“ van een onzer Kerkeraden, kan toch kwalijk verwachten, dat we zulk een rede *nobel en breed gedacht* zullen noemen. Wanneer Dr. Kromsigt voorts er over klaagt, dat we niet evenals de *Rotterdammer* een uitvoerig verslag van zijn rede overnamen en daarbij de opmerking maakt: „wanneer zal men toch eindelijk in *Standaard* en *Heraut* deze verkeerde gewoonte, waarover reeds zoo dikwijls is geklaagd, eens afleeren“, dan moge hierop dit antwoord volstaan. Voor eerst, dat de redacteur van de *Gereformeerde Kerk*, in-

dien hij klagen wil over slechte persmanieren, toch wel eerst beginnen mag met het onkruid te wieden in eigen tuin. Niet alleen dat de *Gereformeerde Kerk* schier nooit notitie neemt van de rectificaties die we gaven op onjuiste voorstellingen, maar nog niet zoo lang geleden voerde een der medewerkers polemic tegen de *Heraut*, waarin hij roedweg verklaarde de *Heraut* nooit te lezen, zelfs het stuk waartegen zijn critiek ging, niet eens onder de oogen te hebben gehad en alleen af te gaan op hetgeen men er hem van verteld had; welke berichtgever dan nog een geheel onjuiste voorstelling van ons artikel had gegeven. Een blad, dat zelf zulke persmanieren heeft, moet toch niet klagen over de splinters in eens anders oog. In de tweede plaats hebben we letterlijk de woorden van Dr. Kromsigt geciteerd, waartegen ons bezwaar ging, en we hebben deze woorden met opzet niet ontleend aan een persverslag, waarvan de betrouwbaarheid althans te wenschen kon overlaten, maar aan de correspondentie door Dr. Kromsigt naar aanleiding van zijn rede gevoerd en waarin hij de gecrimineerde zinnen voor zijn rekening nam en nog let-wat aandikte. Recht tot klagen zou er dan alleen wezen, wanneer we de bedoeling van Dr. Kromsigt's rede onjuist hadden weergegeven. Dr. Kromsigt zelf erkent echter, dat de tekening, die we van zijn positie gaven tegenover de verschillende richtingen op kerkelijk gebied, „niet ongelukkig en ook niet zoo geheel onjuist was“. Ware het onze bedoeling geweest om het debat te openen over de door hem behandelde quaestie van de „Volkskerk of de Vrije Kerk“, gelijk hij het noemt, dan zouden we zeker Dr. Kromsigt's gevoelen breed en met zijn eigen woorden hebben weergegeven. Waar het ons echter alleen te doen was om te protesteeren tegen de felle en onbehoorlijke wijze, waarop Dr. Kromsigt onze Kerken aanviel, kon het citeren van een enkele uitdrukking tot kenschetsing van het geheel volstaan.

Intusschen zijn we dankbaar, dat uit het antwoord van Dr. Kromsigt toch een andere toon sprak dan uit zijn door ons gecrimineerde rede. Hij verklaart, dat hij de geschieden broederen niet wil „prijsgeven“, dat hij gaarne tot „hereeniging“ met ons zou willen komen; en dat zijn bedoeling niet was „om een broedertwist weer eens aan te wakkeren of op te rakelen“, maar om ons te waarschuwen voor de gevaren aan de „afscheidingsbeginselen“ verbonden. Hij is zelfs bereid tot onze „nadere instructie“ nog eens uitvoerig te schrijven „over de moderne en gereformeerde volkskerkgedachte“.

Zeer gaarne zullen we deze uiteenzetting afwachten en daarop ons antwoord geven, wanneer Dr. Kromsigt met zijn artikelen gereed is. Slechts een opmerking zij ons hierbij vooruit voorloofd. Dat de richting die in Dr. Kromsigt's taal tolk vindt, een anderen weg inslaat dan wij den besten achten; dat deze richting en de Separatie en de Doleantie anders beoordeelt dan wij dit doen, wordt door ons hun zeker niet euvel geduid. Zelfs zien we geen enkele reden, waarom dit geschil niet zakelijk en broederlijk zou kunnen worden besproken. Of men daarbij over en weer elkaar overtuigen zal en zoo tot hereeniging zal komen, betwijfelen we. Dr. Kromsigt zal wel niet verwachten, dat wij Gereformeerden plotseling naar de Hervormde Kerk zullen terugkeeren en evenmin schijnt er hoop op te bestaan, dat de Gereformeerden in de Hervormde Kerk tot ons overkomen zullen, zoolang ze blijven op het standpunt door Dr. Kromsigt ingenomen. Maar wel kan zulk een discussie dienen om elkananders bedoeling beter te begrijpen en ook bij verschil van inzicht te waardeeren wat de tegenstander beoogt. Maar daarvoor is dan in de eerste plaats noodig, wat Dr. Kromsigt zelf verlangt, dat men het gevoelen van zijn tegenstander tracht in te denken en niet voortdurend onjuist voorstelt. Dr. Kromsigt weet zeer goed, dat het nooit de bedoeling is geweest van de Gereformeerde Kerken om het Nederlandsche volk los te laten.

De leuze: *Heel het Volk en heel de Kerk* tegen ons aangeheven, is daarom misleidend en onwaar, evenals de voorstelling, alsof wij een afgeschelden groepje, een sectarisch kringetje willen vormen. De Gereformeerden buiten de Hervormde Kerk hebben, — De Wagenaar heeft het in de *Gereformeerde Kerk* nog niet zoolang geleden zelf erkend, — zelfs een zeer grooten invloed op ons nationaal leven uitgeoefend. Juist daarom hindert het ons, wanneer men in strijd met de feiten, toch zulke onware voorstellingen bij ons volk ingang tracht te doen vinden. Er is niet één Gereformeerde wien niet als ideaal voor oogen staat om heel de Kerk terug te leiden tot Gods Woord en heel ons volk weer te doen leven uit de gereformeerde beginselen. Juist daarom zegt de leuze: „Heel het Volk en heel de Kerk“ niets. Het is een van die phrases, die berekend zijn om bij het groote publiek een suggestieven indruk te doen maken, maar die feitelijk even misleidend is als wanneer de Groninger richting zich de *Evangelische* noemt of de Irvingianen zich uitgeven voor de *Apostolische kerk*. Over het doel, dat de Christelijke kerk moet inwerken op heel het volksleven en allen moet omvatten, die geloovig zijn, zijn wij het allen eens. Het geschil loopt dus niet over het ideaal, maar over den weg, dien men te volgen heeft om zoo dicht mogelijk bij de vervulling van dat ideaal te komen. Dr. Kromsigt ende wij meenen dat men daarom blijven moet in de zoogenaamde Volkskerk, die nog een groot deel van ons volk omvat en vandaar uit trachten moet de volksmassa weer te christianiseeren. Wij oordeelen, dat werkelijke kracht alleen kan uitgaan van een Kerk, die begint met weer ernst te maken met de handhaving van haar belijdenis en de oefening der tucht. Tot dusverre nu heeft de praktijk zeker ons niet in het ongelijk

gesteld. Terwijl in de Hervormde Kerk de verwildering steeds toeneemt, vooral in de grootere steden, en steeds meerderen aan volkomen religieusheid ten prooi worden, blijkt, dat in de Gereformeerde Kerken het aantal leden niet afneemt, maar wast, en dat in deze Gereformeerde Kerken een geslacht wordt opgevoed, dat pal staat tegenover de verleiding van ongelooft en socialisme. Het aanschouwelijk onderwijs in onze groote steden, waarvan Dr. Kromsigt spreekt, getuigt dus zeker niet tegen ons standpunt.

Een nobel werk van Christelijke barmhartigheid is door enkele Gereformeerde dames, onder leiding van Dr. Wielenga, Gereformerd predikant van Amsterdam, op touw gezet. Het doel is onze arme blinden aan goede Christelijke lectuur te helpen. Tevens zal daardoor evangeliseerend ouder hen kunnen gewerkt worden. Ter aanbeveling van dit plan meenen we niet beter te kunnen doen dan hier de circulaire over te nemen, die namens dit damescomité is uitgegeven.

L. S.

Den 20en Februari 1912 werd ten huize van Dr. WIELENGA te Amsterdam een dames-comité opgericht, dat zich ten doel stelt het verkrijgen van christelijke lectuur voor blinden. Het comité staat wat beginsel betreft op den grondslag van Gods Woord, naar de uitlegging der drie formulieren van eenigheid. Heeft de vereniging in de eerste plaats op 't oog te voorzien in een behoefte van de blinden van Gereformeerde beginselen, daarnaast stelt zij zich voor, evangeliseerend te werken onder die niet alleen 't gezicht missen, maar, wat zooveel erger is, ook geestelijk blind bleven, doordat zij den Christus als hun Heiland niet leeren kennen.

Om een bibliotheek van enige betekenis te vormen, wordt veel en veel tijd vereischt. Daarom komt het comité in wijden kring met onderstaand driedelig verzoek:

1. het werk te steunen met giften en contributien;
2. aan het comité af te staan boeken in brailleschrift, die voor de tegenwoordige bezitters wellicht weinig waarde hebben; ook machines of leides, noodig tot het vervaardigen van boeken, zijn hoogst welkom;
3. aan het comité adressen van blinden op te geven, die van de bibliotheek gebruik wenschen te maken.

Hieraan zouden we toe willen voegen, dat we gaarne de hulp aanvaarden van denken, die tijd en gelegenheid hebben, boeken in brailleschrift over te brengen. Het aanleeren gaat spoedig. Echter kost het werk zelf veel geduld en veel tijd. Alleen de meer ontwikkelde, die in onze Hollandsche taal geen fouten maken, kunnen uit den aard der zaak zich hiermee belasten. Intusschen, al stellen we dezen eisch, we hopen dat er toch een voldoende aantal belangstellenden zal worden gevonden, dat ons helpen wil.

Het dringende belang der zaak doet ons gegrondde hoop koesteren. De meeste literatuur, die onze blinden in handen krijgen, is z.g. neutraal, en dit wordt door hen, die naar iets beters hunkeren, maar al te wel gevoeld. En ook bij degenen, die 't niet gevoelen, zouden we de begeerte naar iets hoogers willen doen ontwakken.

Waar beter dan in Amsterdam zou zulk een bibliotheek gevestigd kunnen worden! Veel belangstelling voor en veel arbeidskrachten tot dit werk hopen we in deze groote stad te vinden, terwijl ook het aantal blinden in een plaats, waar twee inrichtingen zijn (één tot werkverschaffing en één tot onderwijs aan blinden) tamelijk groot is. Wel zijn aan de verschillende bestaande inrichtingen bibliotheken verbonden, maar de eene is uiterst klein en de andere houdt te weinig rekening met de behoefte van de blinden van Gereformeerde beginselen. De schatten van een Da Costa, Kuypers, Baynack en anderen, zijn tot nu toe voor hen gesloten. Van den Bijbel en de belijdenisschriften zijn te weinig exemplaren voorhanden om in de behoefte te voorzien.

En mogen de bezwaren, die we hier opnoemen, in geen deele op de christelijke bibliotheek van Ephata, te Dordrecht gevestigd, van toepassing zijn, wij treden met deze verzameling in geen concurrentie, al staan wij op verschillende grondslag. We hebben hier een plaatselijk belang op 't oog, en hoewel wij onze op te richten bibliotheek gaarne ten dienste stellen van het geheele land, in de eerste plaats wenschen we onze blinden te Amsterdam te helpen.

Dat de Heere onze God onze pogingen zegene en ons gebed voor deze zaak bij Hem verhooring vinde!

Het Dames-Comité.

Mevr. M. KUYPER—HUYBLOM, *President*,
Prinsengracht 415.

A. C. DIEFFENBROEK—
DE GRAY FORTMAN, *Secr.*,
Prinsengracht 552.

Mej. A. F. KOUVELD, *Penningw.*,
Koninginweg 115.

Mevr. M. HOVY—ESSEN,
Jan Lykenstraat 92.

M. M. J. WIELENGA—
VAN DEN BOON,
2e Const. Huygenstr. 46.

Mej. W. H. VAN MARLE,
P. C. H. HOVY.

G. C. TH. RUYB, Bionenkant 28.

In nauw contact met dit dames-comité staat een comité van vier heeren, die de dames terijde staan en adviseeren niet alleen, maar wier stem van zoodanige kracht is, dat b.v. het dames-comité zich verbindt geen boeken in de bibliotheek te plaatsen, dan die welke mede door het comité van heeren zijn goedgekeurd.

Het Heeren-Comité bevestigt gaarne deze zaak den christenen in en buiten Amsterdam aan.

Tijds H. VAN EROHREN.
Dr. H. H. KUYPER, Hoogerleeraar.
H. W. VAN MARLE, Generaal-Majoor.
Dr. B. WIELENGA, Predikant.

We bevelen desen arbeid van harte aan. Wie niet met geldelijke bijdragen steunen kan, kan toch helpen door goede boeken in het blindenschrift over te zetten.

Dr. H. H. K.

Tot de mede de dingvereen secretaris h N. Z.-G., sendingsdine gemeen he opleiden aa Vroeger da satie, maar de opleidin van vroege Maar nadat was, kwam land zich v is zelfs een gunste der zich o.a. op waar nu a heeft geopen Nieuw-Guine diakoon, be zikenhuis t menschen i voortgang te Op Halm gewerkt; het hierheen ee omstrecks t nemen ten beweging, a overschat, a worden, ma een sterke Lang heeft gemis aan i maar voor i te zijn voor i sendingsdine school te T dien nog e een Christen sendeling, e van deren. met 44 onder cijfers resp. Wat Boote nage, muska op Halmabe begon de U Maarende dei het Christen pagnie gevee goed; 2 se terwyl er 2, en 8 helpers een schoone noodgee ma Wat Ball werd aangev 1881; neerge werkende ze eenigen gedo Celebes, was jaren de ha weer werd v bleef en de i plaatsen drin Slippen we leden van d Zendingaver 1739, voor 2324, alda a aantal school de 3 terrein uitgaven belu Van veel behandelde opgerichte S het met aa tot voorzien van de gev Christengeme eilanden“. B wordt steeds zijn leden i hoofdbestuur eeniging, 2 genootschap, de Nederland de eigenlijke geen leden, n Het comité terrein, waar werd door d Katholisme e het Protesta Hollanders d hoogstaand C Daarbij kwam gemeenten, s wenschen ove nog steeds i tot aan het het selo gaf dan daarvoor Het is tro dat zich omst — in een ti de genoemde tienduizenden verwaarloosde genootschap e echter het b O. G. Heldi eeniging „De lingen er h eenige sendeli uitgezonden, zelve het nie zij, met haer geweest. In 1885, t vervulde, vro het Genootc Batavia 3 sen zich tot het i zustercorporat samenwerking en deed het c loop der ja londen naam bedoeld als e is het comité van verscille Op de San nialen en 121